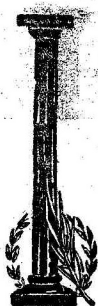

ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑ

ΔΙΑΙΤΕΡΟΝ ὅλως θέλγητρον προξενεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ ἐρυθρόχρουν ἐκείνο θαμβόν φῶς, τὸ ὁποῖον ἀπαράλλακτα βλέπω νὰ σελχιγίζῃ καὶ ἀπὸ τὰ πτωχὰ παρχυράκια τῶν λαϊκῶν συνοικιῶν.

Φῶς γλυκὺ, φῶς μαλακόν, φῶς ἄγιον...

Εἶνε τὸ φῶς τοῦ εἰκονοστασίου. Δὲν ὑπάρχει ποθεινότερον καὶ σεπτότερον ἀντικείμενον οἰκιακὸν διὰ τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τοῦ εἰκονίσματος. Ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ πολὺτιμα ἄλλα πράγματα καὶ τιμαλφῇ, στολίδια χρυσᾶ καὶ σκεύη ἀργυρᾶ. Θὰ τὰ κλειδώσῃ εἰς συρτάρια καὶ θήκας. Ἀλλὰ τὸ εἰκονισμὰ θὰ τὸ ἀναρτήσῃ εἰς αὐτὸν τὸν κοίτωνά του, φύλακα καὶ φρουρὸν τοῦ οἴκου του: Ἐρίστιον θεόν. Καὶ θὰ κρεμάσῃ ἔμπροσθέν του ἀκοίμητον κανδήλαν.

Τὸ εἰκονισμὰ μὲ ἐκείνην τὴν γλυκεῖαν ἀκινήσιάν του παρακολουθεῖ ὅλην τὴν οἰκογενειακὴν κίνησιν, μετέχον εἰς τὴν χαράν, τὴν ὁποῖαν ἐπαυξάνει, καὶ παρηγοροῦν εἰς τὴν θλίψιν, τὴν ὁποῖαν ἀνακουφίζει.

Χορεύει, θαρρεῖς, ἐπαγαλλόμενον ἐν ταῖς εὐτυχίαις τοῦ οἴκου καὶ ἀναθρύει δάκρυα, ἕνα μυστικὸν καὶ ἀνεξήγητον ἰδρώτα ἐν ταῖς δυστυχίαις καὶ συνθλίβεται τότε καὶ τριζοκοπεῖ. . .

* *

Ἡ κόρη, ὅπου τοῦ ἀνάπτει τὸ κανδηλάκι ἀνοίγει ἐκεῖ, τὴν μυστικὴν ἐκείνην ὥραν, ὅλην τὴν καρδίαν της καὶ τοῦ φανερώνει ὅλα τὰ μυστικά της, πόθους ἢ πόνους. Εἰς τὴν προικὰ της, θὰ καταλάβῃ τὴν τιμιωτέραν θέσιν, πρῶτον καταγραφόμενον τὸ εἰκονισμὰ. Καὶ ὅταν ὁ γενάρχης τοῦ οἴκου ἀναπαυθῇ ἐν Κυρίῳ, τὸ εἰκονισμὰ θὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ τάφου.

Ἡμπορεῖ ἡ πτωχὴ ἐκείνη γράϊα νὰ τρώγῃ τὰ χορταράκια της ἀλάδωτα, διὰ τὸ κανδηλάκι της ὅμως θὰ οἰκονομήσῃ, ὅπως-ὅπως, ὀλίγον λαδάκι, νὰ φέγγῃ τὴν νύκτα καὶ τὴν παρηγορῇ καὶ τὴν συντροφεύῃ.

Ἀλλ' ἂν εἰς τὴν γαλήνην τῆς ξηρᾶς τόσον ποθεινὸν εἶνε τὸ εἰκονισμὰ, φηντασθῇτε πόσον γλυκὺ, πόσον παρχμυθητικὸν εἶνε εἰς τοὺς θαλασσοπλοοῦντας Ἕλληνας ναύτας. Ὅταν ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους, κλυδωνιζόμενον τὸ πλοῖον, ἐν ὥρᾳ θυέλλης ἀπολέσῃ τὸν δρόμον του, οἱ ναῦ-

ται γονυπετεῖς πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου ἀπὸ ἐκεῖ ἀντλοῦσι παρχμυθίαν, ἐμψυχούμενοι ἀπὸ τὸ θαυματουργὸν ἐκεῖνο φεγγαδόλημα τῆς κανδήλας του, τῆς ὁποίας τὸ ὑποτρέμον ἐκ τοῦ θαλάσσιου φῶς θεωροῦσιν ὡς πολικὸν τῶν ἀστέρων.

Εἰς τὸν νχὸν δὲ πάλιν, δὲν ἡμπορεῖ ποτὲ ὁ Ἕλληνα νὰ προσευχηθῇ, ἂν δὲν βλέπῃ νὰ τὸν συντροφεύουν γλυκεῖς γύρω-γύρω οἱ ἄγιοι, εἰκονίσματα παλκιά, εἰκονίσματα χρυσᾶ, εἰκονίσματα μὲ ἀσπρήνινα στεφάνια, μὲ ἱστορίαν, μὲ τάματα, μὲ θαύματα, χορὸς πανευφρόσυνος τῶν ἀπ' αἰῶνος Δικαίων, μεταβάλλων εἰς ἄλλον Παράδεισον τὸν ἐπὶ γῆς οἶκον τοῦ Κυρίου. . .

* *

Καὶ ὅμως ὑπῆρξαν χρόνοι, ὅπου τὴν χαρὰν αὐτὴν τὴν κρυφὴν τὴν γλυκυτάτην αὐτὴν παρχμυθίαν, ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀφαιρέσουν χονδροὶ καὶ ἄξεστοι αἰρεσιάρχοι. Δὲν ἔφερον τόσον κλονισμὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αἱ μεγάλαι δογματικαὶ συζητήσεις, ὅσον ἡ Εἰκονομαχία. Διότι εἰς ἐκείνας μὲν ἐπάλειον οἱ λόγιοι καὶ οἱ μεμνημένοι· ἀλλ' εἰς τὴν εἰκονομαχίαν ἐπάλαισεν ὁ λαός. Δι' αὐτὸ καὶ ὅταν ἐξῆλθε νικητὴς ἀπὸ τὴν μακρὰν ἐκείνην γιγαντομαχίαν, ἡ χαρὰ μεγάλοστομος ἔψαλεν εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον τὰ μέγала νικητήρια.

Ἐβασάνισαν ἀγρίως οἱ βάρβαροι Εἰκονομάχοι τὰς παρατάξεις τῶν λογάδων κληρικῶν, τοὺς Στουδίτας τοῦ Γένους, ἀλλ' οἱ εὐγενεῖς ἐκεῖνοι Ἕλληνες ἀκρωτηριασμένοι, χωρὶς γλῶσσαν καὶ χωρὶς χεῖρας, μὲ κεκαυμένας τὰς κεφαλὰς καὶ ἐγδαρμένον τὸ δέρμα, ὁμολογηταί, ἀλλ' ἀλύγιστοι ὡς αἱ μεγάλαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ ιδέαι, ἔψαλλον ἐν χαρᾷ.

— Τὴν Ἀρχαντον Εἰκόνα σου προσκυνοῦμεν, Ἀγαθέ. . .

Τὰ δὲ ἀναθέματα ὅπου ἐξεφώνησαν, ἐν τῇ νίκῃ των, ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἀγίας Σοφίας, τόσον ἡχηρὰ ὑπῆρξαν, ὥστε ἕως σήμερον, εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀκούεται ὁ ἀντίλαλός των, κατὰ τὰς ἱεράς τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας λιτανείας, βαρὺς καὶ ἀσυγχώρητος.

Μόνον φθόνος πρὸς τὸ κάλλος καὶ τὴν ποιήσιν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἡμποροῦσε νὰ ἐπινοήσῃ τὴν γύμνωσιν ἐκείνην τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Βυζαντινὴ παράδοσις εὐφυῶς λίαν παραδέχεται ὅτι οἱ Ἐβραῖοι ἐνέπνευσαν τὴν περὶ τὴν ἐκείνην ιδέαν εἰς τὸν ἄγριον Ἰσαυρον.

ΑΛ. ΜΩΡΑ-ΓΕΩΡΓΙΟΥ

